

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 8Co/26/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5112205845
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 02. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Táňa Rapčanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5112205845.4

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Táne Rapčanovej a členiek senátu Mgr. Kataríny Beniačovej a Mgr. Zuzany Hartelovej v právnom spore žalobcu: PhDr. I. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. L. E., ul. E. č. XX, zastúpený splnomocneným zástupcom JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom so sídlom D., ul. D. Y. č. XXX/XX, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti SR, so sídlom Bratislava, Župné nám. č. 13, o zaplatenie sumy 2.019.511,45 eur s príslušenstvom, o odvolaniach žalobcu a žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Žilina č. k. 25C/34/2012-894 zo dňa 18. septembra 2018, takto

rozhodol:

rozsudok okresného súdu vo výroku v poradí prvom mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy z titulu výkonu väzby vo výške 13.300,- eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, vo výroku v poradí druhom mení tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy z titulu trestného stíhania vo výške 15.000,- eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti, a to ohľadom sumy 21.700,- eur žalobu žalobcu zamietá.

Vo výroku v poradí treťom zostáva rozsudok okresného súdu **n e d o t k n u t ý**.

Žalobca má voči žalovanému nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy 28.300,- eur.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Žilina rozsudkom č. k. 25C/34/2012-894 zo dňa 18.09.2018 rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy z titulu výkonu väzby vo výške 25.000,- eur, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Súd rozhodol, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy z titulu trestného stíhania vo výške 25.000,- eur, do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Zároveň rozhodol, že žalovaný má nárok na náhradu trov konania v rozsahu 95 %.

Žalobca sa podanou žalobou podanou na Okresný súd Svidník dňa 28.09.2011 domáhal súdneho výroku, ktorým by súd zaviazal žalovaných 1/ a 2/, a to 1/ Slovenskú republiku, zastúpenú Ministerstvom vnútra SR a 2/ Slovenskú republiku, zastúpenú Ministerstvom spravodlivosti SR zaplatiť žalobcovi: a/ spoločne a nerozdielne sumu 19.511,45 eur s 9,25 % úrokom z omeškania ročne od 19.10.2011 do zaplatenia, všetko do 15 dní po právoplatnosti rozsudku, b/ spoločne a nerozdielne nemajetkovú ujmu 2.000.000,- eur do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Predmetnou žalobou v uplatnenej výške sa žalobca domáhal: a/ nevyplatenej hrubej mzdy vo výške 17.083,87 eur, ušlych odmien vo výške 604,38 eur, dovolenky vo výške 1.594,84 eur, odevného vo výške 228,36 eur, spolu vo výške 19.511,45 eur, b/ nemajetkovej ujmy vo výške 2.000.000,- eur titulom nezákonného rozhodnutia, nezákonného zadržania a rozhodnutia o väzbe a nesprávneho úradného postupu a trov právneho zastúpenia vo výške 16.069,28 eur. Žalobca podaním doručeným súdu dňa 17.07.2015 zobral žalobu v časti o zaplatenie nemajetkovej ujmy 1.941.000,- eur späť, žiadal konanie v tejto časti zastaviť. Uznesením Okresného

súdu Žilina č. k. 25C/34/2012-427 zo dňa 03.09.2015 súd konanie o zaplatenie sumy 1.941.000,- eur zastavil. Predmetom nároku na zaplatenie zostala suma na zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 59.000,- eur. Uznesením Okresného súdu Žilina č. k. 25C/34/2012-685 zo dňa 24.07.2017 bol nárok žalobcu o zaplatenie 19.511,45 eur vylúčený na samostatné konanie.

Pri rozhodnutí súd vychádzal z ustanovení čl. 46 ods. 3, 4, čl. 154c ods. 1 Ústavy SR, § 1 ods. 1, 2, 3, § 2, § 3, § 4 ods. 1, 2, § 5 ods. 1, 2, 3, § 9 ods. 1, 2, § 10 zák. č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom (ďalej len „zák. č. 58/1969 Zb.“), Oznámenia Federálneho ministerstva zahraničných vecí, Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z 3. septembra 1953, § 11, § 12 ods. 1, 2, 3, § 13 ods. 1, 2, 3, § 15 a § 16 Občianskeho zákonníka. Ústavnoprávny základ nároku jednotlivca na náhradu škody v prípade trestného stíhania treba hľadať nielen v čl. 46 ods. 3 Ústavy SR, ale vo všeobecnej rovine, predovšetkým v čl. 1 ods. 1 tohto základného zákona, teda v princípoch materiálneho právneho štátu. Nárok na náhradu škody spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením je špecifickým prípadom zodpovednosti štátu podľa zák. č. 58/1969 Zb. Súdna judikatúra dôvodí, že zmyslom právnej úpravy zodpovednosti štátu za škodu je, aby každá majetková ujma spôsobená nezákonným rozhodnutím alebo nezákonným zásahom štátu proti občanovi bola odčinená. Podľa okresného súdu nárok na náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej začatím a vedením trestného stíhania (ktoré neskončilo právoplatným odsúdením) a titulom nezákonného pozbavenia osobnej slobody (nezákonným výkonom väzby) u žalobcu predpokladá skutočnosť, že trestné stíhanie bolo voči obžalovanému zastavené alebo že obžalovaný bol spod obžaloby oslobodený. Inak povedané, za ústavne komfortný treba považovať výklad, podľa ktorého v prípade posudzovania zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú rozhodnutím o začatí trestného stíhania a vznesení obvinenia, je rozhodujúci výsledok trestného konania.

Následne súd konštatoval, že rozhodnutia o začatí trestného stíhania a vznesení obvinení voči osobe žalobcu (stíhaného ako obvineného) Krajského úradu justičnej polície PZ Žilina č. k. ČVS: KÚJP-88/OVVK-2003 zo dňa 02.12.2003 a č. k. ČVS: KÚJP-88/OVVK-2003 zo dňa 03.12.2003 a uznesení Vojenskej obvodovej prokuratúry v Banskej Bystrici č. k. OPv 440/03-118 zo dňa 19.11.2014, ktorým bola sťažnosť pre skutky 1/ a 2/, ktoré boli kladené za vinu žalobcovi podľa § 148 ods. 1 písm. c/ Trestného poriadku zamietnutá z dôvodov uvedených v tomto uznesení, sú nezákonnými rozhodnutiami. V súbehu s vyššie uvedenými rozhodnutiami (ako následok začatého nezákonného trestného stíhania voči osobe žalobcu) je aj následné rozhodnutie - uznesenie Okresného súdu v Banskej Bystrici sp. zn. Tp 102/2003 zo dňa 05.12.2013, ktorým bol žalobca vzatý do väzby a to z dôvodu uvedených v tomto uznesení pre skutky uvedené v uznesení pod č. 1., 2. tiež aj uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3 Tpo/90/2003 zo dňa 14.01.2004 (pretože bola sťažnosť žalobcu ako nedôvodná zamietnutá). Predmetné rozhodnutia, ktorým bol žalobca vzatý do väzby jednoznačne uvádzajú (vo svojich odôvodneniach rozhodnutí) dôvody vzatia žalobcu do väzby. Zásadné, čo bolo podľa súdu potrebné zdôrazniť je, že žalobca nebol vzatý do väzby z dôvodov uvedených v § 5 ods. 2, 3 zák. č. 58/1969 Zb. Vychádzajúc z vykonaného dokazovania (hlavne dôvodov uvedených v uznesení Okresného súdu v Banskej Bystrici sp. zn. Tp 102/03 zo dňa 05.12.2003 a uznesenia Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 3 Tpo 90/2003 zo dňa 14.01.2004) možno podľa súdu konštatovať, že v konaní nebolo preukázané, že si žalobca zavinil väzbu sám. Žalobca mal preto nárok na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe (viď § 5 ods. 1, 2, 3 zák. č. 58/1969 Zb.).

Pre použitie právnej normy ohľadne posúdenia zodpovednosti štátu súd považoval za potrebné poukázať na časové hľadisko, podľa ktorého všetky vyššie uvedené rozhodnutia štátnych orgánov (boli vydané za účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. (zákon platil do 30. júna 2004, pričom od 01. júla 2004 platil už zák. č. 514/2003 Z. z. o zodpovednosti za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci a o zmene niektorých zákonov, ďalej len „zák. č. 514/2003 Z. z.“).

Žalobca sa podanou žalobou domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy z titulu nezákonného začatia v pokračovaní trestného stíhania (nezákonného vedenia trestného stíhania vznesenia obvinenia) a nezákonného obmedzenia osobnej slobody vo forme výkonu väzby (náhrady škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe). V žalobe označil ako žalovaných 1/ Slovenskú republiku, Ministerstvo vnútra SR a 2/ Slovenskú republiku, Ministerstvo spravodlivosti SR. Vzhľadom na rozhodné skutočnosti súd konal s Ministerstvom spravodlivosti SR, ako štátnym orgánom ktorý je oprávnený v prejednávanej veci v mene Slovenskej republiky, Slovenskú republiku v konaní zastupovať.

Podľa súdu zák. č. 58/1969 Zb. nemá konkrétne ustanovenie, ktoré by upravovalo náhradu škody vo forme nemajetkovej ujmy. Nárok na náhradu škody za predchádzajúce nezákonné trestné stíhanie a nezákonné pozbavenie osobnej slobody zaručuje nielen vyššie uvedená úprava - v prejednávanej veci zák. č. 58/1969 Zb. (dnes už nahradený zákonom č. 514/2003 Z. z.), ale aj čl. 46 ods. 3 Ústavy

SR, podľa ktorého má každý právo na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom. Pri uplatnení náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím súdu, iného štátneho orgánu, či orgánu verejnej správy alebo nesprávnym úradným postupom, považoval za potrebné použiť zákonné ustanovenia § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, pretože zák. č. 58/1969 Zb. nemá konkrétne kritériá pre určenie nároku a výšky na náhradu nemajetkovej ujmy s odkazom na nezákonné trestné stíhanie (ako to má už § 17 ods. 1 až 4 zák. č. 514/2003 Z. z.). Pri uplatnení náhrady nemajetkovej ujmy z dôvodu nezákonného obmedzenia osobnej slobody vo forme výkonu väzby bolo podľa súdu potrebné použiť čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd z 03.09.1953.

Následne súd ohľadom osoby žalobcu konštatoval, že tento dlhoročne žil v obci G. L. E., bol ženatý, medzi manželmi vládol stav dôvery bez žiadnych nedorozumení, boli veriaci, z manželstva pochádzali v uvedenom čase dve maloleté deti, viedol usporiadaný rodinný život. V obci žalobca a celá jeho rodina požívali dobrú povesť. Žalobca bol starším referentom - špecialistom úradu boja proti organizovanej kriminalite (ÚBOK) v hodnosti kapitán s predpokladaným povýšením do hodnosti major. Vzhľadom na žalobcove výrazné úspechy v zamestnaní bol predpoklad jeho ďalšieho kariérneho postupu v zamestnaní. Podľa okresného súdu žiadnou stranou v spore nebol predložený taký dôkaz, z ktorého by bolo preukázané, že vyššie uvedený stav budovaný žalobcom a jeho rodinným príslušníkmi dlhé roky predtým, by sa mal do budúcnosti akýmkoľvek spôsobom zmeniť v neprospech žalobcu a jeho rodiny.

Čo sa týka nároku žalobcom uplatnenej náhrady nemajetkovej ujmy, súd dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že v dôsledku vyššie uvedených nezákonných rozhodnutí orgánov verejnej moci, došlo k zásahu do jeho osobnostných práv (životu, zdravia, občianskej cti, ľudskej dôstojnosti...), a to z titulu začatia a pokračovania trestného stíhania voči osobe jeho osobe (ktoré trestné stíhanie neskončilo právoplatným odsúdením žalobcu) a nezákonným obmedzením osobnej slobody žalobcu rozhodnutím o väzbe, vo forme výkonu väzby, ako dôsledku uvedeného trestného stíhania voči osobe žalobcu. Následok zásahu do osobnostných práv žalobcu nie je nezanedbateľný. Žalobca v konaní preukázal (uniesol dôkazné bremeno), že vyššie uvedenými rozhodnutiami bola viac ako v značnej miere znížená jeho dôstojnosť, vážnosť v spoločnosti, čím v konkrétnom prípade preukázal, že má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch.

Podľa súdu zák. č. 58/1969 Zb. nemá ustanovenie, ktoré vyslovene určilo zásadu pre určenie (výpočet) výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Takéto pravidlo (určenie výšky nemajetkovej ujmy) zakotvil až zák. č. 514/2003 Z. z. v § 17 ods. 3, kde je uvedené, že výška nemajetkovej ujmy v peniazoch sa určuje s prihliadnutím na osobu poškodeného, jeho doterajší život a prostredie, v ktorom žije a pracuje, závažnosť vzniknutej ujmy a na okolnosti, za ktorých k nej došlo, závažnosť následkov, ktoré vznikli poškodenému v súkromnom živote, v spoločenskom uplatnení. Pokiaľ zák. č. 58/1969 Zb. nemá pravidlo pre určenie výšky nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím o väzbe, je možné podporne použiť ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z.

Z vykonaného dokazovania mal súd preukázané, že žalobca bol nezákonne trestne stíhaný na základe označených rozhodnutí a na základe ďalších označených rozhodnutí bola nezákonne obmedzená osobná sloboda žalobcu vo forme výkonu väzby. K osobe žalobcu považoval za potrebné uviesť, že jeho osoba ako verejne činná osoba (policajt, ktorý má pomáhať a chrániť) je osobou s určitým spoločenským postavením. V súvislosti s trestným stíhaním bol žalobca na verejnosti (v bydlisku, zamestnaní, spoločnosti, širokej verejnosti) vykreslený negatívne, ako osoba, ktorá svoje výnimočné postavenie v spoločnosti zneužíva na páchanie rôznej trestnej činnosti. Spoločnosť (policajti, susedia, verejnosť) sa od osoby žalobcu a jeho najbližších rodinných príslušníkov dištancovali v presvedčení, že skutky kladené za vinu žalobcovi, žalobca skutočne spáchal. V spoločnosti vládlo a do dnešného dňa stále prevláda presvedčenie, že osobu žalobcu bolo potrebné nielen trestne stíhať, ale aj oddeliť od spoločnosti v ktorej žije väzbou a navyše za prezentované konanie žalobcu aj exemplárne potrestať. Pravdivosť uvedeného obrazu o osobe žalobcu bola umocnená výnimočnou medializáciou vedeného trestného stíhania žalobcu hlavne zo strany Ministerstva vnútra SR, ktorá medializácia ďalej umocnila presvedčenie širokej verejnosti o výnimočnosti negatívnych vlastností žalobcu. Podľa súdu u osoby žalobcu z dôvodu trestného stíhania je preukázané, že žalobca ako osoba trestne stíhaná (stíhaná aj väzobne), sa nemôže vrátiť späť za príslušníka policajného zboru a ďalej vykonávať prácu staršieho referenta špecialistu úradu boja proti organizovanej kriminalite v hodnosti kapitán, s predpokladaným kariérnym rastom. Predmetné trestné stíhanie bráni žalobcovi aj v súčasnej dobe získať zamestnanie (aj napr. ako externý pracovník), pretože niektoré vysoké školy sa boja osobu žalobcu zamestnať s poukazom na jeho trestné stíhanie. Aj napriek tomu, že ako uchádzač o funkciu starostu v obci G. L. E. bol žalobca v regionálnej politike úspešný, zmazať prezumciu viny zakorenenú v širokej verejnosti (policia, susedia a hlavne známa či neznáma široká verejnosť) medializáciou väzobného trestného stíhania

sa žalobcovi a jeho rodine nepodarí nikdy, čo jednoznačne preukázalo vykonané dokazovanie. Pokiaľ bol žalobca príslušníkom policajného zboru vo svojej funkcii, požíval v rodine, zamestnaní a širokom okolí dobrú povesť, každý jeho spoločenské postavenie vybudované dlhoročným snažením rešpektoval. Začatím trestného stíhania a obmedzením osobnej slobody osoby žalobcu väzbou došlo k zmene pomerov nielen v spoločnosti, obci, zamestnaní ale aj v súkromnom živote žalobcu. Spochybnením jeho práce v policajnom zbore, vedenie dvojakeho rodinného života žalobcu prezentované príslušníkom policajného zboru, počas jeho prvej väzby viedlo k naštreniu vzťahov manželov. Výkon väzby bol na osobe žalobcu vykonaný od 04.12.2003 do 25.08.2004. Predstavoval separovanie osoby žalobcu (predtým osoby nikdy netrestanej, elitného policajta, manžela a otca) od rodinného, spoločenského či pracovného prostredia. Bol umiestnený medzi osoby recidivistov a iných obvinených nevynímajúc osoby, ktoré on ako aktívny policajt predtým stíhal, pričom viacerí spoluväzni jeho osobu ako bývalého policajta poznali, čo mu patrične dávali najavo. Bol terčom verbálnych útokov, osočovania, vyhrážkami, hanlivým gestám a ponižovaniu. Počas uvedeného obdobia, ktoré trvalo viac ako 8 mesiacov mal žalobca dôvodne strach o svoj život a zdravie, počas celého obdobia, čo sa podriadil výkonu väzby, výkonu väzby žil v permanentnom strachu.

Vzhľadom na vyššie uvedený následok privedený žalobcovi nezákonným rozhodnutím (nezákonným trestným stíhaním), dĺžkou samotného trestného stíhania, následkom privedeným trestným stíhaním súd dospel k záveru, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na ujmu spôsobenú v konečnom dôsledku nezákonným rozhodnutím. Pre opísaný skutkový stav dospel k záveru, že nárok žalobcu na úhradu nemajetkovej ujmy je čiastočne dôvodný a rozhodol tak, že z titulu nezákonného rozhodnutia mu priznal sumu vo výške 25.000,- eur. Pokiaľ ide o následok privedený žalobcovi rozhodnutím o väzbe (výkonom väzby) súd dospel k záveru, že samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočným zadosťučinením, vzhľadom na spôsobenú ujmu rozhodnutím o väzbe. S poukazom na vyššie uvedené skutočnosti mal za to, že nárok žalobcu na úhradu nemajetkovej ujmy, vzhľadom na opísaný následok, je čiastočne dôvodný a rozhodol tak, že z titulu rozhodnutia o väzbe priznal žalobcovi sumu vo výške 25.000,- eur. Nad priznaných 50.000,- eur súd nepovažoval návrh za dôvodný a v zostávajúcej časti žalobu zamietol.

O trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1, 2 a § 262 ods. 1, 2, 3 zák. č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „C. s. p.“. Vzhľadom k tomu, že nárok žalobcu v zostávajúcej časti nad 50.000,- eur bol zamietnutý, súd zohľadniac úspech a neúspech žalobcu (úspech a neúspech žalovaného), o trovách konania rozhodol tak, že priznal žalovanému náhradu trov konania v rozsahu 95 %.

2. Proti rozsudku okresného súdu podali odvolanie žalovaný, a to do výrokov v poradí prvom a druhom týkajúcich sa uložených povinností ohľadom náhrady nemajetkovej ujmy a žalobca prostredníctvom splnomocneného zástupcu do výroku v poradí štvrtom týkajúcom sa trov konania.

3. Žalovaný v odvolaní, a to v bode označenom II. „Vo vzťahu k posúdeniu trestného stíhania žalobcu a k nezákonnosti rozhodnutia“ vytýkal súdu, že sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s jeho procesnou obranou, podľa ktorej nezákonným môže byť iba také rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť a následne bolo zrušené, pričom muselo byť zrušené pre nezákonnosť. Mal za to, že žiadne z rozhodnutí nespĺňalo predpoklady podľa § 4 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. Súd sa s jeho námietkou žiadnym spôsobom nevysporiadal, neodôvodnil, na základe akých zákonných ustanovení prípadne judikatúry, dospel k prijatému záveru o nezákonnosti uznesenia o vznesení obvinenia. Znemožnil mu tak dozvedieť sa o dôvodoch takéhoto rozhodnutia, relevantne s prijatými závermi polemizovať, to znamená uskutočňovať jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaný bol názoru, že uznesenia o vznesení obvinenia nemožno bez ďalšieho považovať za nezákonné a žiadny všeobecný súd nemôže týmto spôsobom skonštatovať nezákonnosť. Oslobodenie spod obžaloby automaticky neznamená, že orgány činné v trestnom konaní postupovali nesprávne, resp. nezákonne, preto nemožno z oslobodzujúceho rozsudku automaticky vyvodit' nezákonnosť rozhodovania orgánov činných v trestnom konaní, resp. nesprávnosť ich postupu. Oslobodenie spod obžaloby je len jednou z alternatív ukončenia trestného stíhania a jeho dôsledkom nie je popretie celej fázy prípravného konania. V rámci judikatúry citoval napr. rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 8Co 251/2010-103 zo dňa 22.05.2012, ktorý podporil aj nález Ústavného súdu SR zo dňa 13.11.2013 sp. zn. II. ÚS 163/2013. Poukázal aj na nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 548/2012-13 zo dňa 07.11.2012 ako i Nález ČR sp. zn. III.ÚS 165/2002. Podľa žalovaného má vyššie uvedenou argumentáciou za to, že pokiaľ by úmyslom zákonodarcu bolo z obvinenia (v prípade, ak bol žalobca oslobodený spod obžaloby) odvodzovať vznik nároku žalobcu na náhradu škody a nemajetkovej ujmy, táto skutočnosť by bola

výslovne zakomponovaná v zák. č. 58/1969 Zb., čo však nie je. Zastával preto názor, že závery o existencii nezákonného rozhodnutia nie je možné prijímať paušálne a automaticky, práve naopak v každej veci je potrebné, aby súd prvej inštancie prihliadal na konkrétne okolnosti prípadu. Podľa neho súd nesprávne právne posúdil predmetnú vec, keď na vyslovenie záveru, že vo veci žalobcu existuje nezákonné rozhodnutie, mu postačoval výlučne neskorší výsledok trestného stíhania. Došlo tým k naplneniu odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. h/, b/ C. s. p.

V bode III. „Vo vzťahu k posúdeniu (ne)zavinenia väzby žalobcom" sa žalovaný nestotožnil so závermi prednesenými súdom v otázke zavinenia väzby žalobcom (podľa ktorých žalobca nebol do väzby vzatý z dôvodov podľa § 5 ods. 2, 3 zák. č. 58/1969 Zb.). Podľa neho z uznesenia o vzatí žalobcu do väzby je zrejmé, že v čase rozhodovania o väzbe boli splnené všetky zákonné predpoklady a zároveň závažnosť vzneseného obvinenia spolu s okolnosťami prípadu, za ktorých sa o väzbe rozhodovalo do toho času vykonanými dôkazmi, dali sudcovi pre prípravné konanie reálny základ pre rozhodnutie nakoľko vzhľadom na to, že išlo o trestný čin tohto charakteru, existovala dôvodná obava, že by mohol pôsobiť na svedkov alebo ináč mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Uvedené úzko súvisí i s tým, že voči nemu boli vznesené obvinenia z viacerých trestných činov podobného charakteru. V tejto súvislosti uviedol, že žalobca si síce podal sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby, avšak túto ani v lehote 1 mesiaca odo dňa podania žiadnym spôsobom neodôvodnil, čo možno hodnotiť, ako zavinenie väzby, nakoľko toto spočíva osobitne v pasivite žalobcu. Odôvodnená sťažnosť proti vzatí do väzby mohla podstatným spôsobom ovplyvniť dĺžku pobytu žalobcu vo väzbe a tým aj zabrániť prípadným tvrdeným zásahom spojených s väzbou. Podľa žalovaného v otázke zavinenia väzby je možné poukázať na rozsiahlu judikatúru v tejto veci, ktorú síce rozoberá zák. č. 514/2003 Z. z. avšak tieto závery si možno osvojiť i pri aplikácii zák. č. 58/1969 Zb. (napr. uznesenie I. ÚS 444/2012-17, uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 25Cdo 2113/2006, sp. zn. 25Cdo 3038/2006, 25Cdo 882/2003). Poukázal na to, že väzba nie je trestom, ale je výlučne len procesným opatrením, ktorého účelom je dočasne zaistiť osobu obvinenú z trestného činu pre potreby prebiehajúceho trestného konania, obmedzením jej osobnej slobody, pretože obvinený môže byť pre spoločnosť nebezpečný. Rozhodovanie o väzbe je vedené vždy v rovine pravdepodobnosti (a nie istoty) ohľadne následkov, ktoré môžu nastať, ak nebude obvinený držaný vo väzbe, za súčasného zistenia, že doposiaľ získané skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý sa vedie trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky stíhaného trestného činu a existuje dôvodné podozrenie, že daný trestný čin spáchal práve obvinený. Vzhľadom na uvedené skutkové okolnosti a trvaním väzby nemohlo dôjsť k neodôvodnenému zásahu do osobnostných ani iných práv žalobcu, ktorý by odôvodňoval vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ktorá by takýmto zásahom mohla žalobcovi vzniknúť. Žalovaný mal za to, že v tejto časti priznania nároku súd sa nedostatočným spôsobom zaoberal ne/existenciou zavinenia väzby žalobcu, keď skonštatoval, že v konaní nebolo preukázané, že žalobca si väzbu zavinil sám, čím na základe ne/vykonaných dôkazov dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a naplnil odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. f/ C. s. p. a taktiež nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces čím bol naplnený odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ C. s. p. keď výrok ohľadom nezavinenia väzby žalobcom dostatočným spôsobom neodôvodnil.

V bode IV. „Vo vzťahu k posúdeniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy" žalovaný uviedol, že pokiaľ súd poukázal na medializáciu prípadu, ako aj vyjadrenia Ministerstva vnútra SR k prípadu žalobcu on nemôže byť zodpovedný za to, čo si o žalobcovi myslia tretie osoby, v rozsudku spomenutá tzv. spoločnosť a taktiež nemôže niesť zodpovednosť za obsah jednotlivých článkov alebo iných mediálnych výstupov. Túto zodpovednosť môže niesť len samotný vydavateľ, resp. periodikum. Je tiež nepochybne potrebné vyzdvihnúť tú skutočnosť, že žalobca bol v roku 2010 zvolený za poslanca obce G. L. E. a v roku 2014 bol zvolený za starostu obce (opakovane v roku 2018). Súdom prvej inštancie dôvodené skutočnosti, že „nie je možné zmazať prezumpciu viny zakorenenú v širokej verejnosti (polícia, susedia a hlavne známa či neznáma široká verejnosť") sa preto javia ako rozporuplné so skutkovým stavom, ktorý nastal v živote žalobcu v roku 2010. Ďalej žalovaný uviedol, že z vykonaných výsluchov svedkov i žalobcu nenadobudol pocit, že tento sa k polícii chce vrátiť, teda že má o to záujem. Týmto spôsobom sa ani nevyjadroval. I napriek tomu však nie je dokázané, že by žalobcu nevzali späť, i napriek skutočnostiam uvedených v archívoch, a taktiež nie je ničím podložené tvrdenie súdu ohľadom toho, či by žalobca získal/nezískal previerku od NBÚ. Čo sa týka spolupráce s vysokou školou, z výsluchov svedkov možno považovať za preukázané len to, že v roku 2008 eventuálne mohla existovať prekážka v spolupráci, nakoľko sa proti žalobcovi viedlo trestné stíhanie, avšak nebolo preukázané, že by táto prekážka trvala i v súčasnosti. Za uvedeného stavu je potom tvrdenie súdu, len domnienka, ktorá nevychádza zo zisteného skutkového stavu. Ďalej žalovaný uviedol, že žalobca

a jeho manželka sú i v súčasnosti stále manželia, na ich spoločenskom statuse sa v tomto smere nič nezmenilo, z čoho vyplýva, že nemohlo dôjsť k trvalému narušeniu vzťahov, resp. v takom rozsahu, že by jeden z nich požiadal o rozvod. Považoval preto akékoľvek tvrdenia o čiastočnom odcudzení manželov za nepreukázané. Nemôže byť zodpovedný za to, ako žalobcovu situáciu vnímali tretie osoby - napr. syn. Napokon syn žalobcu pracuje u polícii - ako vyšetrovateľ kriminálnej polície KR PZ v Bratislave. V časti, v ktorej súd dôvodil rozsudok personálnym rozkazom ministra vnútra, ktorým bol žalobca prepustený zo služobného pomeru, považoval žalovaný za nutné zdôrazniť, že žalobca nebol prepustený zo služobného pomeru, počas výkonu väzby mu bol pozastavený výkon funkcie, čiže bol stále v služobnom pomere. Zo služobného pomeru bol prepustený v konaní podľa zák. č. 73/1998 Z. z., keď sa konštatovalo jeho konanie spočívajúce v porušení služobnej prísahy alebo služobnej povinnosti zvlášť hrubým spôsobom za iný skutok (obvinenie v trestnej veci vedenej pod ČVS:ÚIS-67/IOV-V-2006, ktorá je predmetom konania o náhradu škody vedeného na Okresnom súde Košice I. sp. zn. 40C 203/2011) ako mu boli vznesené obvinenia, a za ktoré bol vzatý do väzby. Absolútne preto nemožno podľa neho súhlasiť, že by ho trestné konanie, ktoré sa posudzuje v tomto konaní, diskvalifikovalo v pracovnom živote, keďže i po prepustení z väzby pracoval vo svojom pôvodnom zamestnaní. Záseh v tomto smere (v pracovnom živote pre policajný zbor) v predmetnom konaní nemožno považovať za preukázaný. Podľa žalovaného bol súd povinný vysporiadať sa so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami a jeho myšlienkový postup musí byť v odôvodnení dostatočne vysvetlený, nielen s poukazom na všetky skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Z predmetného rozsudku nevyplýva, aké skutočnosti a z akého dokazovania mal súd prvej inštancie za preukázané, nakoľko sa v konaní viedli výsluchy viacerých svedkov, ktorí však v prevažnej miere opisovali seba, svoj život, svoje pocity, svoje postrehy a svoje zážitky, priebeh ako aj enormnú medializáciu trestnej veci, z ktorej sa viacerí aj v podstate dozvedeli o žalobcovom vznesení obvinenia a následnej väzbe, ale de facto neuviedli k žalobcovi takmer nič konkrétne, z čoho by mohol mať súd za preukázané, že žalobcovi patrí náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch. Súd takmer vôbec nevyhodnotil svedecké výpovede z hľadiska ich presvedčivosti, ani ktoré skutočnosti z týchto výsluchov považoval za preukázané a ktoré tvrdenia vzal pri rozhodovaní do úvahy, a ktoré naopak nepovažoval za podstatné. Na základe vykonaných dôkazov tak dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 písm. f/, h/ C. s. p.). Zároveň nedostatky odôvodnenia rozsudku vo vzťahu k vykonanému dokazovaniu a záverov z neho prijatých v značnej miere oslabujú jeho presvedčivosť a naplňajú odvolací dôvod podľa § 365 ods. 1 písm. b/ C. s. p.

V ďalšej časti odvolania V. „Vo vzťahu k primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy“ žalovaný vytýkal súdu, že v odôvodnení rozhodnutia nijakým spôsobom nepodal výklad, resp. neuviedol, z akých úvah vychádzal, keď dospel k záveru o priznaní náhrady nemajetkovej ujmy voči nemu práve vo výške 25.000,- eur za nezákonné rozhodnutie a vo výške 25.000,- eur za nezákonnú väzbu. Tiež mu nie je zrejmé, prečo súd podporne použil § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. avšak § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. už úplne opomenul. V nadväznosti na uvedené konštatoval, že spôsob vyčíslenia ako aj samotná výška priznanej náhrady nemajetkovej ujmy vo výške 25.000,- eur za nezákonné rozhodnutie a v totožnej výške za rozhodnutie o väzbe je neobjasnený, nepreskúmateľný, čím rozhodnutie nespĺňa požiadavky úplného, presvedčivého a správneho odôvodnenia a porušuje tak ustálenú prax Ústavného súdu SR. Žalovaný mal za to, že podporne mohol a mal použiť súd v predmetnej veci § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. Na podporu uvedeného dal do pozornosti skutočnosť, že aj za účinnosti zák. č. 58/1969 Zb. (ktorý úpravu nemajetkovej ujmy vôbec neobsahoval) súdy pri priznávaní nemajetkovej ujmy a určovaní jej výšky (s poukazom na čl. 5 ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv) prihliadali na osobitné predpisy upravujúce limity odškodnenia. Dal do pozornosti uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo 15/2012 zo dňa 30.09.2013, ktorý vyjadril potrebu, aby súdy pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy síce aplikovali voľnú úvahu avšak spolu s inými hmotno-právnymi predpismi - konkrétne zák. č. 215/2006 Z. z. Napokon nemožno podľa neho opomenúť ani tú skutočnosť, že súd prvej inštancie rozdelil priznanú sumu na 25.000,- eur za nezákonné rozhodnutie a 25.000,- eur za rozhodnutie o väzbe. Zák. č. 514/2003 Z. z., ktorý by sa mal podporne aplikovať i v predmetnej veci, určuje maximálnu možnú výšku náhrady nemajetkovej ujmy. Žalobca sa v tomto konaní domáhal nároku na náhradu nemajetkovej ujmy de facto za zásahy jemu spôsobené v rámci jedného trestného konania. Nemožno preto súhlasiť s konaním súdu, ktorý už za nezákonné rozhodnutie priznal žalobcovi sumu prevyšujúcu maximálnu možnú výšku nároku na náhradu nemajetkovej ujmy a následne mu totožnú sumu priznal ešte aj za rozhodnutie o väzbe. Správne mal postupovať spôsobom, aby po sčítaní oboch priznaných súm rozdelených podľa zákonných titulov tieto neprevyšovali zákonom stanovenú hranicu náhrady nemajetkovej ujmy. Žalovaný mal za to, že v predmetnej veci žalobcu nešlo o prípad,

ktorý by si svojimi okolnosťami, intenzitou a dĺžkou zásahu vyžadoval, aby sa suma náhrady blížila k maximálnej možnej miere odškodnenia a nie ju ešte niekoľkonásobne presahovala. Ďalej poukázal na to, že na použitie voľnej úvahy pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy je síce oprávnený len súd, ale ani ten nemôže konať len podľa svojej ľubovôle a musí rozhodovať v kontexte s inými hmotno-právnymi ustanoveniami, ktoré upravujú odškodnenie a spôsob jeho výpočtu. V tejto súvislosti označil rozhodnutia Európskeho súdu pre ľudské práva, ďalej len „ESLP“ („Winkler proti Slovenskej republike“, keď bol sťažovateľ odškodnený sumou 8.000,- eur za to, že bol nezákonne pozbavený osobnej slobody, alebo konanie Kornoš proti Slovenskej republike, keď priznal sťažovateľovi náhradu nemajetkovej ujmy v sume 12.000,- eur, keď bol sťažovateľ vo väzbe bez rozhodnutia príslušného orgánu, v konaní Petrov proti Slovenskej republike bola priznaná suma 8.000,- eur a v prípade Bruncko proti Slovenskej republike bola priznaná suma 15.000,- eur), z ktorých vyplýva, že ESLP teda najvyššia inštancia, na ktorú je možné sa obrátiť až po vyčerpaní všetkých vnútroštátnych prostriedkov nápravy, priznáva oveľa nižšie sumy za závažnejší zásah orgánu štátu do osobnej slobody jednotlivca (za držanie osoby vo väzbe bez rozhodnutia príslušného orgánu). Dal do pozornosti, že otázka primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy je už vyriešená i vnútroštátne, a to ustálenou rozhodovacou praxou dovolacieho súdu (sp. zn. 4 Cdo 171/2005, 6MCdo 15/2012, 6Cdo 37/2012, 3Cdo 7/2017, 3Cdo 19/2018 a 2 Cdo 112/2017). Z tohto uhla pohľadu sa náhrada nemajetkovej ujmy priznaná žalobcovi v tomto konaní javí ako zjavne neprimeraná, nakoľko súd prvej inštancie v otázke primeranosti náhrady nemajetkovej ujmy svoje závery neodôvodnil, neuviedol v čom je žalobcom pociťovaná ujma niekoľkonásobne závažnejšia ako je smrť človeka, dopustil sa nesprávneho procesného postupu, čím žalovanému znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces a zároveň rozhodnutie súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím došlo k naplneniu odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/ a h/ C. s. p.

V bode VI. „Vo vzťahu k príčinnej súvislosti medzi nezákonným rozhodnutím a vznikom nemajetkovej ujmy a medzi rozhodnutím o väzbe a vznikom nemajetkovej ujmy“ žalovaný vytýkal súdu, že sa v žiadnom bode rozsudku nezaoberal príčinnou súvislosťou medzi nezákonným rozhodnutím/ rozhodnutím o väzbe a nemajetkovou ujmov. Namietal tak absenciu príčinnej súvislosti medzi uplatnenou nemajetkovou ujmov a nezákonným rozhodnutím/rozhodnutím o väzbe, ktorá vyplývala zo skutočností, že proti žalobcovi bolo vedených viacero trestných stíhaní aj pre obdobný trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa. S prihliadnutím aj na obdobné trestné stíhanie a druhú väzbu žalobcu bol naďalej toho názoru, že v danom prípade absentuje príčinná súvislosť medzi vzniknutou nemajetkovou ujmov a predmetným trestným stíhaním a väzbou, resp. táto v predmetnom konaní nebola preukázaná. Rozsudku je možné vytknúť, že sa v ňom súd prvej inštancie splnením podmienky príčinnej súvislosti dôsledne nezaoberal. Práve v prípadoch, kedy je poškodenými uplatňovaný nárok z viacerých titulov, ktoré navyše spolu súvisia (osobitne v prípadoch väzobného trestného stíhanie) je podľa neho nevyhnutné, aby súd zaujal jasné stanovisko k tomu, ktoré skutočnosti/dôkazy preukázali vznik nemajetkovej ujmy spôsobenej trestným stíhaním, a ktoré naopak preukázali vznik nemajetkovej ujmy spôsobenej výkonom väzby. Inak povedané, je nevyhnutné ustáliť príčinnú súvislosť medzi každým z tvrdených zásahov a vznikom nemajetkovej ujmy. Z napadnutého rozsudku vôbec nie je zrejmé, ktoré skutočnosti preukazovali nárok na priznanie náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch za nezákonné rozhodnutia, a ktoré za rozhodnutie o väzbe, a či pri rozhodovaní súd prvej inštancie nebral do úvahy i opakovane rovnaké skutočnosti (čo by bol zjavne nesprávny postup). Súd prvej inštancie zároveň nevysvetlil ani dôvody, ktoré ho viedli k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy v rovnakej výške za nezákonné rozhodnutie ako aj za rozhodnutie o väzbe, hoci nemožno opomenúť skutočnosť, že väzbu možno považovať za závažnejší zásah než nezákonné rozhodnutie - uznesenie o vznesení obvinenia. Vzhľadom na uvedené nebolo jednoznačne a bez akýchkoľvek pochybností možné preukázať, že prípadná ujma vznikla žalobcovi práve v súvislosti s namietaným trestným stíhaním a väzbou, nakoľko je nepochybné, že voči žalobcovi bolo vznesených viacero obvinení (čím sa súd prvej inštancie opomenul zaoberať akýmkoľvek spôsobom), nevynímajúc skutočnosť, že žalobca bol vzatý do väzby i druhýkrát. Súd sa nezaoberal ani tým, ako sa táto skutočnosť - viacero vznesených obvinení, dve väzby, premietla práve do výšky priznaného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, resp. či žalobcom preukazované následky v súkromnom, rodinnom či pracovnom živote, neboli v príčinnej súvislosti s jeho iným trestným stíhaním. Žalovaný mal v tejto súvislosti za to, že súd vo vzťahu k posúdeniu splnenia podmienky existencia príčinnej súvislosti medzi nemajetkovou ujmov a nezákonným rozhodnutím - rozhodnutím o väzbe, dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam, vec nesprávne právne posúdil a zároveň jeho rozhodnutie je nepreskúmateľné, čím došlo k naplneniu odvolacích dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. b/, f/ a h/ C. s. p.

V rámci bodu VII „Zhrnutie“ mal žalovaný za to, že v prípade namietaných nezákonných rozhodnutí - uznesení o vznesení obvinenia, neboli naplnené podmienky potrebné pre vznik nároku na náhradu nemajetkovej ujmy podľa zák. č. 58/1969 Zb., nakoľko neexistuje žiadne právoplatné rozhodnutie, ktoré by bolo zrušené alebo zmenené pre nezákonnosť príslušným orgánom, pričom závery o existencii nezákonného rozhodnutia nie je možné prijímať paušálne a automaticky, práve naopak v každej veci je potrebné, aby súd prvej inštancie prihliadal na konkrétne okolnosti prípadu. Vo vzťahu k druhému zákonnému titulu - uzneseniu o vzatí do väzby bol žalovaný toho názoru, že priznaniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy bráni ust. § 5 ods. 2 písm. a/ zák. č. 58/1969 Zb. a skutočnosť, že žalobca si proti uzneseniu o vzatí do väzby podal opravný prostriedok, avšak tento ani mesiac po podaní nedoplnil žiadnym relevantným odôvodnením, na čo by malo byť v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy prihliadnuté, nakoľko z konania žalobcu bola cítiť zjavná pasivita v tomto smere. Žalobca nepreukázal ani splnenie podmienky existencie príčinnej súvislosti, a to nielen pri nezákonnom rozhodnutí, ale ani pri rozhodnutí o väzbe, nakoľko bolo voči žalobcovi vznesených viacero obvinení a taktiež bol vzatý do väzby i druhýkrát, pričom je evidentné, že súd prvej inštancie zároveň nevysvetlil dôvody, ktoré ho viedli k priznaniu náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutia v rovnakej výške ako za rozhodnutie o väzbe. K nároku na náhradu nemajetkovej ujmy mal žalovaný za to, že množstvo skutkových zistení, vznik nemajetkovej ujmy na strane žalobcu ani nepreukazovali, alebo ak aj preukazovali, nemôže za ne niesť zodpovednosť on, a čo sa napokon týka samotnej výšky súdom prvej inštancie priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, táto je celkom zjavne neprimeraná.

Žalovaný preto žiadal, aby odvolací súd z označených odvolacích dôvodov rozsudok okresného súdu zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne a prizná mu nárok na náhradu trov konania v celom rozsahu, alternatívne v napadnutej časti rozsudok súdu prvej inštancie zruší a vec mu vráti na ďalšie konanie a rozhodnutie.

4. Žalobca prostredníctvom splnomocneného zástupcu podal odvolanie do výroku v poradí štvrtom týkajúcom sa trov konania z dôvodu nesprávne zisteného skutkového stavu veci a nesprávneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že súd vychádzal zo zistenia, že nemajetkovú ujmu si žalobou uplatnil vo výške 2.000.000,- eur, ale o sumu 1.941.000,- eur následne zobral žalobu späť. Podľa neho súd nevenoval pozornosť tomu, čo bolo dôvodom späťvzatia žaloby. Žalobu bol nútený zobrať v podstatnom rozsahu späť, lebo mu hrozilo, že v dôsledku v tej dobe účinného ust. § 141a Občianskeho súdneho poriadku, mu bude celkom odňatá spravodlivosť, keď bude musieť zaplatiť preddavok na trovy konania vo výške 100.975,97 eur na účet okresného súdu bez ohľadu na to, ako bude o jeho žalobe rozhodnuté. Aj keď sa ukázalo, čo bolo od počiatku zrejmé, že ide o ustanovenie protiústavné ako o tom rozhodol Ústavný súd SR nálezom sp. zn. Pl. ÚS 30/2015 z 11.05.2016 tak v rozhodnej dobe, keď neexistovala k tejto problematike relevantná judikatúra, rezignoval a uplatnil si náhradu nemajetkovej ujmy aspoň v rozsahu, po späťvzatí žaloby o sumu 1.941.000,- eur. Navrhol preto zohľadniť, že nebyť protiústavnej normy nebol by zobral žalobu v časti späť a v takom prípade by mu patrila náhrada trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej istiny. Podľa neho v takom prípade by sa súd prvej inštancie nemal riadiť názorom o pomere úspechu a neúspechu ako o pomere medzi sumou uplatnenou žalobou a sumou, ktorú rozsudkom prisúdi. Súd priznal nemajetkovú ujmu podľa vlastnej voľnej úvahy. Ak súd prvej inštancie priznal nárok vo výške podľa vlastnej úvahy, teda z tohto pohľadu vo výške 100 % z vlastnej úvahy tak v takom pomere úspechu a neúspechu mal priznať aj náhradu trov konania, teda v rozsahu 100 %. V takýchto prípadoch nejde o pomer prevažujúcej miery úspechu strán podľa hodnoty sporu obsiahnutej v žalobe, ale je potrebné aplikovať § 264 ods. 1 C. s. p., podľa ktorého ak hodnotu nárokov alebo hodnotu, ktorá má byť základom na výpočet súdneho poplatku možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami, alebo ak ju nemožno zistiť vôbec, určí ju súd podľa svojho odhadu. Podľa § 264 ods. 1 C. s. p. sa tak posudzuje nielen hodnota, ktorá má byť základom pre výpočet súdneho poplatku, ale aj hodnota nároku ako takého na účely C. s. p., teda aj na určenie hodnoty, z ktorej možno vychádzať pri rozhodovaní o náhrade trov konania, v tomto prípade aj v spojení s čl. 4 ods. 1 C. s. p. Naviac poukázal na výklad v knižnej publikácii Civilného sporového poriadku, ďalej na rozsudok Krajského súdu Trnava sp. zn. 10Co 191/2017 z 13.12.2017 ako aj na uznesenie Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 56/2017 z 08.02.2017. Podľa žalobcu preto vzhľadom na všetky okolnosti prípadu by mu mala byť priznaná plná náhrada trov konania z prisúdenej istiny, prípadne by minimálne nemal byť zaviazaný on na náhradu trov konania žalovanému. Z uvedených dôvodov navrhol rozsudok v tomto výroku zrušiť a vec vrátiť súdu prvej inštancie na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

5. Žalobca sa k odvolaniu žalovaného písomne nevyjadril. Rovnako sa písomne nevyjadril ani žalovaný k odvolaniu žalobcu.

6. Krajský súd ako súd odvolací (§ 34 C. s. p.) po zistení, že odvolanie bolo podané včas oprávnenými stranami sporu (§ 362, § 359 C. s. p.) proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom (§ 355 ods. 1 C. s. p.), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario C. s. p.), preskúmal rozhodnutie v napadnutom rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní (§ 380, § 379 C. s. p.) a rozsudok okresného súdu v napadnutej časti zmenil (§ 388 C. s. p.).

7. V prejednávanej veci súd priznal žalobcovi titulom zodpovednosti žalovaného náhradu škody spôsobenej nezákonnými rozhodnutiami o vznesení obvinenia priznaním náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch vo výške 25.000,- eur a nezákonným rozhodnutím o väzbe vo výške 25.000,- eur a v prevyšujúcej časti uplatňovaný nárok v sume 9.000,- eur zamietol. V časti o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 1.941.000,- eur (žalobou bola žalobcom uplatňovaná suma 2.000.000,- eur) okresný súd uznesením č. k. 25C 34/2012-427 zo dňa 03.09.2015 konanie zastavil pre späťvzatie žaloby zo strany žalobcu.

8. Z ust. § 27 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z., ktorý nadobudol účinnosť 01. júla 2004, ktorým bol zrušený zákon o zodpovednosti za škodu (zák. č. 58/1969 Zb.) vyplýva, že zodpovednosť za škodu spôsobenú rozhodnutiami, ktoré boli vydané pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a za škodu spôsobenú nesprávnym úradným postupom pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona, sa spravuje doterajšími predpismi. Keďže k žalobcom tvrdenej škode malo dôjsť nezákonnými rozhodnutiami vydanými pred 1. júlom 2004, bolo potrebné vec posudzovať podľa zák. č. 58/1969 Zb., čo okresný súd aj urobil a žalovaný nárok posudzoval podľa uvedeného zákona.

9. Predpokladom vzniku zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú nezákonným rozhodnutím je predovšetkým existencia nezákonného rozhodnutia, t.j. takého rozhodnutia, ktoré je v rozpore s objektívnym právom, ďalej existencia škody ako majetkovej ujmy vyjadriteľnej v peniazoch a príčinná súvislosť medzi škodou a nezákonným rozhodnutím. Zodpovednosť štátu je (až na prípady hodné osobitného zreteľa) podmienená využitím riadnych opravných prostriedkov, smerujúcich proti nezákonnému rozhodnutiu (§ 3 zák. č. 58/1969 Zb.). Vznik tejto zodpovednosti ďalej predpokladá, že sa nezákonné rozhodnutie zrušilo, teda zbavilo právoplatnosti (§ 4 zák. č. 58/1969 Zb.).

10. Žalovaný v odvolaní vytýkal súdu, že sa žiadnym spôsobom nevysporiadal s jeho procesnou obranou, podľa ktorej nezákonným môže byť iba také rozhodnutie, ktoré nadobudlo právoplatnosť a následne bolo zrušené, pričom muselo byť zrušené pre nezákonnosť. Mal za to, že žiadne z rozhodnutí nespĺňalo predpoklady podľa § 4 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. Súd preto vec nesprávne právne posúdil. Odvolací súd po preskúmaní napadnutého rozhodnutia i konania, ktoré mu predchádzalo konštatuje, že pokiaľ okresný súd v prejednávanej veci ustálil, že jej v zmysle zák. č. 58/1969 Zb. daná zodpovednosť štátu voči žalobcovi za škodu spôsobenú nezákonnými rozhodnutiami, tejto jeho záver považuje za správny. V preskúmvanej veci žalobca svoj nárok na náhradu škody vyvodzoval z uznesení o vznesení obvinenia, ktoré napadol sťažnosťou. Tieto uznesenia považoval za nezákonné, lebo trestné stíhanie proti nemu nemalo byť vôbec vedené. Skutky 1/ a 2/, ktorých sa mal dopustiť, boli posúdené, že skutok 1/ nebol dokázaný, že sa stal a skutok 2/ tak, že skutok nie je trestným činom, preto ohľadom nich bol spod obžaloby oslobodený. Keďže tieto uznesenia neboli pre nezákonnosť zrušené podľa § 4 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb., bolo treba zaoberať sa otázkou, či oslobodenie spod obžaloby môže mať z hľadiska ust. § 4 zák. č. 58/1969 Zb. rovnaký význam ako je zrušenie pre nezákonnosť. Treba pritom vziať do úvahy, že po oslobodení spod obžaloby neprichádza do úvahy podanie opravného prostriedku proti uzneseniu o vznesení obvinenia, lebo z hľadiska trestného konania je to bezpredmetné. Záporná odpoveď na položenú otázku by nezodpovedala zmyslu právnej úpravy zodpovednosti štátu obsiahnutej v zák. č. 58/1969 Zb. Tá sleduje, aby každá zákonom predpokladaná majetková ujma spôsobená nesprávnym či nezákonným zásahom štátu proti fyzickej osobe bola odčinená. Záporná odpoveď by viedla k tomu, že fyzická osoba, proti ktorej bolo vznesené obvinenie, by musela niesť materiálne dôsledky takéhoto rozhodnutia aj keď sa ukázalo nesprávnym a trestné konanie skončilo tak, že na ňu treba hľadieť ako na nevinnú. So zreteľom na uvedené, bolo by namieste na položenú otázku zodpovedať kladne, avšak iba za predpokladu, že to dovoľuje výklad ust. § 4 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. Systematickým a logickým výkladom tohto zákonného ustanovenia a tiež jeho porovnaním s ust. § 5 a § 6 zák. č. 58/1969 Zb. treba vyvodiť, že zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby majú v zmysle § 4 zák. č. 58/1969 Zb. rovnaké dôsledky, ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia pre nezákonnosť, (pozri aj R 35/1991 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk ČSFR) ak k nim došlo z

určitých dôvodov, a to v podstate preto, že predpoklad o spáchaní trestného činu vyslovený v uznesení o vznesení obvinenia nebol potvrdený. Dôvody, pri ktorých zastavenie trestného stíhania a oslobodenie spod obžaloby z hľadiska zodpovednosti štátu za škodu nemajú rovnaký význam ako zrušenie uznesenia o vznesení obvinenia, vyplývajú z ust. § 5 ods. 2 a § 6 ods. 3 zák. č. 58/1969 Zb., ktoré (najmä z hľadiska systematického výkladu) treba použiť analogicky, lebo koncepcia a zmysel všetkých ustanovení zákona by mali byť rovnaké. Tieto ustanovenia jednoznačne vymedzujú prípady, kedy poškodený nemá právo na náhradu škody, spôsobenej rozhodnutím o väzbe a o treste (ide o negatívne vymedzenie). Z uvedeného vyplýva jednoznačný záver, že ten, proti ktorému bolo trestné stíhanie zastavené, alebo ten, kto bol spod obžaloby oslobodený, má pri splnení ďalších zákonných predpokladov podľa ust. § 1 až § 4 zák. č. 58/1969 Zb. zásadne právo na náhradu škody spôsobenej uznesením o vznesení obvinenia. Uvedené právo nemá ten, kto si obvinenie zaviniť sám a ten, kto bol spod obžaloby oslobodený alebo bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené len preto, že nie je za spáchaný trestný čin zodpovedný, alebo že mu bola udelená milosť, alebo že trestný čin bol amnestovaný (porovnaj rozsudok Najvyššieho súdu ČR z 23. februára 1990 sp. zn. 1Cz 6/90 publikovaný pod č. 35 v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk, ročník 1991 a rozsudok Najvyššieho súdu SR z 28. júna 1993, sp. zn. 1Cdo 53/93 publikovaný pod č. 70 v Zbierke rozhodnutí a stanovísk súdov SR ročník 1994). Podľa odvolacieho súdu tak okresný súd správne vychádzal z ustálenej judikatúry, keď ani odvolací súd nemal žiadne vážne dôvody preto, aby sa od uvedenej judikačnej praxe Najvyššieho súdu SR odchýlil. Vzhľadom na uvedené odvolanie žalovaného v tejto časti nebolo dôvodné.

11. Žalovaný v odvolaní namietal nesprávne právne posúdenie veci okresným súdom v otázke zavinenia žalobcu na vzatí do väzby a nedostatočné odôvodnenie tejto otázky.

Podľa odvolacieho súdu predpoklady vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe sú v zák. č. 58/1969 Zb. vymedzené tak pozitívne (§ 5 ods. 1 - právo na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe má voči štátu ten, na kom bola väzba vykonaná, ak bolo proti nemu trestné stíhanie zastavené alebo ak bol spod obžaloby oslobodený), ako aj negatívne (§ 5 ods. 2 - právo na náhradu škody nemá ten, kto si väzbu zaviniť sám, najmä tým, že pokusom o útek alebo iným svojím konaním dal príčinu pre obavy, ktoré boli dôvodom väzby jej predĺženia). Nevyhnutným predpokladom na vznik nároku na náhradu škody je teda naplnenie niektorej z hypotéz predpokladaných v ustanovení § 5 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb. t. j., že voči osobe, na ktorej bola väzba vykonaná, bolo trestné stíhanie zastavené alebo bola spod obžaloby oslobodená. Ide o prvý predpoklad vzniku tohto nároku, pretože vychádzajúc z logického a systematického výkladu zák. č. 58/1969 Zb., je kumulatívnou podmienkou súčasné nenaplnenie žiadneho z negatívnych predpokladov, za ktorých nárok na náhradu škody nevznikne podľa § 5 ods. 2 citovaného zákona (in concreto zavinenie väzby). Inak povedané, v prípade naplnenia niektorého z negatívnych predpokladov uvedených v tomto zákonnom ustanovení nárok na náhradu škody nevznikne ani v prípade danosti niektorého z pozitívnych predpokladov vzniku nároku na náhradu škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe ustanovených v § 5 ods. 1 uvedeného zákona.

Posudzovanie viny obvineného na vzatí do väzby je náročnou otázkou. Zák. č. 58/1969 Zb. bližšie nešpecifikuje, čo treba rozumieť pod tým, že si poškodený „väzbu zaviniť sám“. K niektorým otázkam výkladu a používania ustanovení zák. č. 58/1969 Zb. bolo v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR publikované R 35/1977, ktoré sa posudzovaním viny obvineného zaoberalo. Uvádza sa v ňom: „K vylúčeniu nároku na odškodnenie za väzbu podľa ustanovenia § 5 ods. 2 písm. a/ zák. č. 58/1969 Zb. totiž nestačí, že tu bol zákonný dôvod väzby v zmysle ustanovenia § 67 Trestného poriadku alebo jej trvania v zmysle ustanovenia § 72 Trestného poriadku, ale treba, aby si obvinený sám väzbu zaviniť. I keď pritom zákon len príkladom uvádza, ktoré konanie obvineného treba považovať za zavinenie väzby (napr. pokus o útek), rozhodne vždy predpokladá určité konkrétne konanie obvineného, ktorým dal príčinu na uvalenie väzby. To znamená, že podľa úpravy vzatia do väzby a jej trvania zakotvenej v Trestnom poriadku bude tu zákonný dôvod väzby, keď v zmysle ustanovenia § 67 Trestného poriadku bude tu skutočnosť, ktorá odôvodňuje obavu, že obvinený napr. ujde alebo že bude pokračovať v trestnej činnosti alebo že bude pôsobiť na svedkov a pod. Pre vylúčenie nároku na odškodnenie za väzbu malo by však byť preukázané aj určité konanie obvineného, napr. pôsobenie na znalca, zastrašovanie svedkov, odstraňovanie dôkazov a pod., ktorým dal príčinu k obavám, ktoré boli dôvodom väzby alebo jej predĺženia, lebo len v takomto prípade možno hovoriť o tom, že obvinený mal vinu na uvalení väzby. Nemožno preto jednoznačne vidieť zavinenie na uvalení väzby len v tom, že okresný prokurátor zdôvodnil vzatie do väzby konštatovaním, že išlo napr. o osobu niekoľkokrát súdne trestanú pre majetkové a iné delikty a vzhľadom na osobu páchatela je nebezpečenstvo, že by mohol ujsť alebo sa skrývať, aby sa vyhol trestnému stíhaniu a trestu, a že je tu dôvodná obava, že by mohol i naďalej pokračovať v páchaní trestnej činnosti obdobnej povahy. Zrejme nepôjde taktiež o zavinenie na vzatí

do väzby ani vtedy, keď sa obvinený ku spáchaniu trestného činu nepriznal alebo odmieta vypovedať a tak svojim konaním vzbudzuje dôvodné obavy, že by mohol mariť vyšetovanie pôsobením na svedkov alebo spoluobvinených".

Okresný súd z uznesenia Okresného súdu v Banskej Bystrici sp. zn. Tp 102/03 zo dňa 05.12.2003 (č.l. 21 spisu) o vzatí žalobcu do väzby zistil, že dôvodom bol spôsob vykonania trestnej činnosti, okolností, za ktorých sa tak stalo, postavenie a služobné zaradenie žalobcu (v postavení obvineného) a s tým spojená dôvodná obava, že v prípade jeho ponechania na slobode bude pôsobiť na svedkov, alebo ináč mariť objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie. Na základe žalobcom podanej sťažnosti správnosť uznesenia o vzatí žalobcu do väzby preskúmal odvolací súd a to Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 3 Tpo 90/03 zo dňa 14.01.2004 (č.l. 22 spisu), ktorý sa stotožnil s právnym názorom okresného súdu o naplnení dôvodov na vzatie žalobcu do väzby. Žalovaný v odvolaní tieto zistenia okresného súdu nespochybňuje, naopak na odôvodnenie uznesenia o vzatí žalobcu do väzby v odvolaní sám poukazuje. Tvrdil, že žalovaný si väzbu zaviniť sám a poukazoval na dôvody uvedené v rozhodnutí o vzatí žalobcu do väzby. Zdôraznil, že žalobca zahlásenú sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby do času, kým o nej bolo rozhodnuté odvolacím súdom neodôvodnil, ktoré konanie tiež prispelo k tomu, že bol vzatý do väzby.

Žalovaný bol v tomto prípade povinný tvrdiť a preukázať, že na strane žalobcu boli splnené negatívne predpoklady vylučujúce vznik jeho nároku na náhradu škody. Odvolací súd vychádzal z vyššie citovaného R 35/1977, ktoré sa zaoberalo výkladom pojmu „zavinenie väzby". Nepostačuje iba existencia skutočností, pre naplnenie zákonných predpokladov väzby podľa ustanovení Trestného poriadku, ale musí existovať ešte nejaké konkrétne konanie obvineného, ktorým dal príčinu k obavám a ktoré bolo dôvodom väzby. V opačnom prípade, by sa mohlo každé vzatie do väzby považovať za väzbu, ktorú si obvinený zaviniť sám. V súdnej veci žalovaný žiadne takéto správanie žalobcu netvrdil a nepreukázal. Dôvody, pre ktoré bol žalobca vzatý do väzby sú status žalobcu, ako policajta a vyjadrenie obavy z možného marenia vyšetovania. Neuvádza sa tu žiadne konkrétne konanie žalobcu, ktorého sa dopustil v čase rozhodovania o vzatí do väzby a ktoré by mohlo byť vyhodnotené tak, že si väzbu zaviniť sám. Skutočnosť, že žalobca neodôvodnil sťažnosť proti uzneseniu o vzatí do väzby, nemožno považovať za správanie, ktorým si zaviniť väzbu. Podanie alebo nepodanie opravného prostriedku nemožno považovať za (ne)konanie, obvineného, ktoré by malo vplyv na to, či bude alebo nebude vzatý do väzby. Možno prisvedčiť žalovanému, že žalobca mohol v podanej sťažnosti proti uzneseniu o vzatí do väzby argumentovať a spochybňovať dôvodnosť väzby, nemožno však súhlasiť s tým, že ak tak nepostupoval zaviniť, že odvolací súd sa stotožnil s rozhodnutím o jeho vzatí do väzby a týmto správaním si zaviniť väzbu sám. Napokon aj ust. § 187 ods. 1 Trestného poriadku účinného ku dňu 05.12.2003 (sťažnosť možno podať do troch pracovných dní odo dňa oznámenia uznesenia) vyplýva len to, že právne účinne možno uznesenie napadnúť sťažnosťou (písomne na pošte, prípadne ústne do zápisnice) iba v určitej zákonom stanovenej lehote. Nič zo znenia ust. § 187 ods. 1 Trestného poriadku nenasvedčuje tomu, že by v tejto zákonom stanovenej lehote (troch pracovných dní) musela byť sťažnosť aj odôvodnená, respektíve, že by vôbec musela sťažnosť obsahovať nejaké dôvody. Dôvody sťažnosti nie sú preto obligatórnou náležitosťou sťažnosti a preto na vyvolanie prieskumnej kompetencie nadriadeného orgánu postačí aj to, ak ide o podanie (zahlásenie) tzv. bianco sťažnosti, t.j. sťažnosti, ktorá žiadne odôvodnenie neobsahuje.

Žalovaný v odvolaní namietal, že okresný súd nedostatočne odôvodnil svoje právne závery o miere zavinenia žalobcu na jeho vzatí do väzby. Po preskúmaní veci odvolací súd zistil, že okresný súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku existenciou naplnenia predpokladov pre vylúčenie vzniku nároku žalobcu na náhradu škody zaoberal. Uviedol, čo zistil z rozhodnutí o vzatí žalobcu do väzby a na tieto zistenia správne aplikoval ustanovenie § 5 ods. 2 zák. č. 58/1969 Zb. Je možné prisvedčiť žalovanému, že ide o dosť stručné odôvodnenie, je však z neho dostatočne jasné, ako posúdil okresný súd jeho skutkové tvrdenia týkajúce sa zavinenia väzby žalobcom, z ktorých dôkazov pri tom vychádzal a ako vec právne posúdil. Okrem toho, treba zdôrazniť, že konanie pred súdom prvej inštancie a odvolacím súdom tvorí jeden celok a rozhodnutie odvolacieho súdu s preskúmaným rozhodnutím okresného súdu vytvára organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odvolací súd sa podľa § 387 ods. 3 C. s. p. vysporiadal s tvrdeniami žalovaného týkajúcimi sa otázky zavinenia väzby žalobcom a doplnil týmto vysvetlením aj závery okresného súdu. Nepovažoval tak za dôvodnú odvoláciu námietku žalovaného o nepreskúmateľnosti napadnutého rozsudku okresného súdu v časti posudzovania naplnenia zákonných predpokladov pre vznik práva žalobcu na náhradu škody, ktorá mu mala byť spôsobená rozhodnutím o väzbe. Vzhľadom aj na ostatné vyššie uvedené konštatácie, odvolací súd závery okresného súdu, že žalobca si väzbu nezaviniť sám a s tým spojené právne posúdenie, že nie sú naplnené zákonné predpoklady § 5 ods. 2 písm. a/ zákona č. 58/1969 Zb. vylučujúce vznik práva žalobcu na náhradu

škody spôsobenej rozhodnutím o väzbe považuje za správne a odvolanie žalovaného v tejto časti za nedôvodné.

12. Vo vzťahu „k posúdeniu nároku na náhradu nemajetkovej ujmy“ odvolací súd uvádza, že súd prvej inštancie postupoval správne, keď z vykonaného dokazovania vyvodil nutnosť odškodnenia nemajetkovej ujmy, za ktorú zodpovedá štát, a to aj v prípadoch, na ktoré sa aplikuje zák. č. 58/1969 Zb. Pod pojmom škody, tak ako je výslovne upravený v zák. č. 58/1969 Zb. je potrebné rozumieť nielen škodu materiálnu, ale aj škodu vo forme nemajetkovej ujmy, nakoľko nezákonné rozhodnutie orgánu verejnej moci môže predstavovať vážny zásah do individuálnych práv jednotlivca a vyvolávať negatívne dopady na jeho osobný, rodinný a pracovný život a privodiť mu tak nemajetkovú ujmu. Na danú vec totiž treba aplikovať aj príslušné články Ústavy SR o ľudských právach a základných slobodách, ktoré sú súčasťou právneho poriadku SR. Všeobecné súdy v občianskom súdnom konaní povinné vykladať a aplikovať príslušné zákony na konkrétny prípad v súlade s ústavou alebo medzinárodnou zmluvou podľa čl. 11 Ústavy SR, a sú primárne zodpovedné aj dodržiavanie tých práv a základných slobôd, ktoré ústava alebo medzinárodná zmluva dotknutým fyzickým osobám zaručuje. V právnom štáte nemôže nastať situácia, že nebude priznané odškodnenie nemajetkovej ujmy len z dôvodu, že túto zák. č. 58/1969 Zb. neupravoval. Poukazujúc na rozsudok NS SR z 31.05.2007 sp. zn. 4 Cdo 177/2005 nárok na náhradu nemajetkovej ujmy treba posudzovať aj v súvislosti s čl. 5 ods. 1 a ods. 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, i keď nárok na odškodnenie väzby vznikol podľa ust. § 5 ods. 1 zák. č. 58/1969 Zb.

13. Ďalšia časť odvolania žalovaného sa týkala primeranosti výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu pri posudzovaní náhrady nemajetkovej ujmy bolo založené hlavne na tom, že v dôsledku nezákonných rozhodnutí orgánov verejnej moci došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu (života, zdravia, občianskej cti, ľudskej dôstojnosti), a to z titulu začatia a pokračovania trestného stíhania voči jeho osobe (ktoré trestné stíhanie neskončilo právoplatným odsúdením žalobcu) a nezákonným obmedzením osobnej slobody žalobcu rozhodnutím o väzbe, vo forme výkonu väzby, ako dôsledku uvedeného trestného stíhania voči osobe žalobcu. Následok zásahu do osobnostných práv žalobcu nie je nezanedbateľný. Žalobca v konaní preukázal (uniesol dôkazné bremeno), že vyššie uvedenými rozhodnutiami bola viac ako v značnej miere znížená jeho dôstojnosť, vážnosť spoločnosti, čím v konkrétnom prípade preukázal, že má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Výkonom väzby došlo k separovaniu osoby žalobcu od rodinného, spoločenského a pracovného prostredia viac ako 8 mesiacov a umiestnenia do traumatizujúceho a ohrozujúceho prostredia. Súdom bolo prihliadnuté aj na trvanie samotného trestného stíhania a výkonu väzby. Pri určení výšky náhrady nemajetkovej ujmy podporne vychádzal z ust. § 17 ods. 3 zák. č. 514/2003 Z. z. Podľa odvolacieho súdu trestné stíhanie a v rámci neho aj výkon väzby predstavujú vážny zásah do osobnej slobody jednotlivca a vyvolávajú negatívne dopady na jeho osobný život. Zasahujú do súkromného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti a preto sú spôsobilé, okrem porušenia práva na osobnú slobodu garantovaného v čl. 17 ods. 1 Ústavy SR, obmedziť, či porušiť aj jeho právo na rešpektovanie a ochranu súkromného a rodinného života, dôstojnosti a osobnej cti a dobrej povesti tak, ako to zaručuje čl. 19 ods. 1, 2 Ústavy SR. Je teda nepochybné, že trestné stíhanie, výkon väzby, ktoré boli realizované v rozpore so zákonom, resp. ústavným poriadkom, sú spôsobilé vyvolať vedľa vzniku materiálnej škody aj vznik nemajetkovej ujmy vo sfére osobnostných práv. Náprava nemajetkovej ujmy nesleduje cieľ poskytnúť poškodenému náhradu peňažného ekvivalentu ani obnovu pôvodného stavu (ujmu v osobnej sfére postihnutého totiž pre jej povahu nemožno ani obnoviť, ani v peniazoch presne ohodnotiť a vyčíslieť), ale iba jej určité spravodlivé zmiernenie (tzv. zadosťučinenie, satisfakciu). Napriek tomu určenie výšky primeranej náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím alebo nesprávnym postupom orgánu štátu nesmie predstavovať ľubovôľu alebo absolútnu voľnú úvahu súdu, ktorá by nepodliehala žiadnemu hodnoteniu. Všeobecný súd je povinný určiť výšku tejto náhrady po náležitom zistení rozhodujúcich skutkových okolností, v nadväznosti na ktoré pri právnom posudzovaní veci prihliadne aj na iné právne predpisy slovenského právneho poriadku upravujúce odškodnenie (napr. zák. č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilným trestnými činmi) a zohľadní aj právne závery, ku ktorým v hodných prípadoch dospela judikatúra Ústavného súdu SR a Európskeho súdu pre ľudské práva (podľa uznesenia NS SR sp. zn. 3 Cdo 25/2019).
Rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp. zn. 30 Cdo 2357/2010 zo dňa 11.01.2012 (uverejnený v Zbierke súdnych rozhodnutí a stanovísk NS ČR, zošit č. 4/2012, pod R 25/2012) v záujme jednotného rozhodovania súdov ČR, naznačilo výkladové pravidlá i v otázke odškodňovania nemajetkovej ujmy za výkon väzby, ktorá so zreteľom na výsledok trestného konania zakladá nárok na odškodnenie. Pokiaľ

ide o relevantné kritériá vychádzal z rozhodovania ESLP, ktorý prihliada k povahe veci, k celkovej dĺžke obmedzenia osobnej slobody a k následkom v osobnej sfére poškodenej osoby, pričom časové okolnosti väzby sú objektívne vyjadriteľným kritériom pre posúdenie celkovej výšky odškodnenia. V posudzovanej veci bol žalobca trestne stíhaný v súvislosti so skutkom 1/ pre trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa a ublíženia na zdraví a ohľadom skutku 2/ pre trestný čin zneužitia právomoci verejného činiteľa a porušenia domovej slobody. Dôvodom vzatia žalobcu do väzby bolo ust. § 67 ods. 1 písm. b/ Trestného poriadku. Celková dĺžka obmedzenia osobnej slobody žalobcu ako poškodenej osoby predstavovala od 04.12.2003 do 25.08.2004 - 266 dní a teda viac ako 8 mesiacov. Z hľadiska následkov v osobnej sfére žalobcu ako poškodenej osoby bolo potrebné konštatovať, že výkon väzby, vrátane zadržania, je psychicky traumatizujúci, už z prirodzenej povahy zásahov do slobody pohybu, ako aj do práva na súkromie a výkon väzby sám o sebe predstavuje ujmu na základných právach a slobodách poškodenej osoby, ako aj ľudskej dôstojnosti. S uvedeným sa tiež spájajú negatívne emócie, psychické stavy i pocity. Väzba predstavuje aj odlúčenie od rodinných príslušníkov, separáciu s okolím, s čím súvisí aj porušenie práva na rodinný a profesný život, poveseť a česť vo vzťahu k okoliu. Nebolo pochyb, že tomu bolo aj v prípade osoby žalobcu ako osoby v minulosti netrestanej, so spoločenským postavením, rodinne založenej a bezúhonnej. Väzobné stíhanie dopadalo ako na osobu žalobcu tak i na jeho manželku a maloleté deti. Tak ako to správne vyhodnotil aj okresný súd. Bolo dôvodné prihliadať, zhodne s okresným súdom, aj na individuálnu okolnosť prípadu predstavujúcu podľa vyjadrení žalobcu životné podmienky vo väzobnej väznici (umiestňovanie do cely spolu s ostatnými obvinenými a odsúdenými aj tými, ktorých žalobca ako príslušník policajného sporu SR trestne stíhal, nevhodné cely a strava), ktorých neskorším dôsledkom bol ako vyplynulo z výpovede manželky žalobcu aj strach žalobcu z uzavretých priestorov. Žalovaný v konaní pred okresným súdom ani v odvolaní uvedené tvrdenia ničím nespochybňoval. Pre účely odôvodnenia výšky poskytnutého odškodnenia považoval Najvyšší súd ČR v rozhodnutí sp. zn. 30 Cdo 2357/2010 zo dňa 11.01.2012 za vhodné, podobne ako vo väčšine európskych štátov, vychádzať zo sadzby stanovenej za jeden deň výkonu väzby. Z dôvodu, že judikatúra ESLP neposkytuje žiadne pevné vodítko a ani referenčný rámec, čo do výšky peňažného odškodnenia Najvyšší súd ČR vychádzajúc z úrovne odškodňovania v jednotlivých európskych štátoch, ako aj zo životnej úrovne v ČR vyjadril, že adekvátnym odškodnením je čiastka v rozmedzí od 20,- eur až 60,- eur (od 500,- Kč do 1.500,- Kč) za jeden deň trvania väzby, pričom v tomto rámci súd potom premietne iné okolnosti svojho posudzovania. K prijatému rozpätiu adekvátneho odškodnenia (20,- eur až 60,- eur) za jeden deň väzby je potrebné pristupovať orientačne, keďže rozhodnutie podlieha úvahe súdu a v konkrétnom prípade ide o posúdenia ako závažne pôsobí držanie poškodenej osoby vo väzbe z hľadiska plynutia času. Odvolací súd zohľadniac komplexne vyššie uvádzané základné kritériá odškodňovania nemateriálnej ujmy považoval okresným súdom priznanú sumu 25.000,- eur ako náhradu nemajetkovej ujmy z titulu výkonu väzby predstavujúcu sumu 94,34 eur za 1 deň väzby za nadnesenú. V tejto súvislosti dodáva, že v citovanom rozhodnutí NS ČR bola priznaná suma 66,- eur na deň a to s prihliadnutím na okolnosti prípadu predstavujúce psychický stav poškodeného, ktoré vyústil do osobnostnej poruchy a následne plnej invalidity. Odvolací súd prihliadol aj na rozsah odškodnenia vyplývajúci z rozhodnutí v obdobných prejednávaných veciach, napr. rozhodnutie NS SR 5Cdo/229/2012 z 04.02.2015 - preskúmané rozhodnutie sa vzťahovalo na väzobné stíhanie od 24.05.2004 do 14.04.2005 a následné oslobodenie spod obžaloby s náhradou nemajetkovej ujmy vo výške 9.750,- eur (za 325 dní väzby prináležalo 30,- eur na deň), rozhodnutie Krajského súdu v Žiline sp. zn. 7Co/325/2012 priznávajúce náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 13.000,- eur za väzbu (od 29.06.2004 do 01.06.2005 - za 338 dní väzby - 38 eur,- na deň), rozhodnutie NS SR sp. zn. 3Cdo/95/2016 - preskúmané rozhodnutie sa týkalo náhrady nemajetkovej ujmy za 28 dní väzby vo výške 1.000,- eur (36,- eur na deň). Prihliadajúc k okolnostiam, za ktorých došlo k spôsobeniu nemajetkovej ujmy (jej povahu a závažnosť - závažnosť do najzákladnejších práv žalobcu, dopadu na neho a na jeho rodinu) odvolací súd vzhliadol za primeranú sumu 50,- eur na deň výkonu väzby, čo pri počte 266 dní je tak celkovou sumou 13.300,- eur, ktorá predstavuje náhradu nemajetkovej ujmy z titulu výkonu väzby.

Pokiaľ ide o výšku náhrady nemajetkovej ujmy za nezákonné rozhodnutia v súvislosti v trestných stíhaní žalobcu je potrebné uviesť, že každé trestné konanie negatívne ovplyvňuje osobný život trestne stíhaného, na ktorého sa síce do okamihu právoplatnosti meritórneho rozhodnutia prihliada ako na nevinného, ale už samotný fakt trestného stíhania je záťažou pre každého obvineného a možno osobitne pre takého, ktorý dovtedy nebol trestaný, rodinne založený, majúci vážnosť na pracovisku a požívajúci dobrú poveseť a ktorý si nebol vedomý svojej viny. Samotné trestné stíhanie výrazne zasahuje do súkromného a osobného života jednotlivca, do jeho cti a dobrej povesti, a to tým skôr, ak ide o obvinenie nepravdivé, ktoré je potvrdené právoplatným oslobodzujúcim rozsudkom súdu. Žalobca ako zasiahnutá osoba je v najbližšom a najčastejšom kontakte s jeho rodinnými príslušníkmi, preto

je neprípustné paušálne (len pre tento vzťah) vylúčiť ich svedectvo v otázke dopadov na dotknutý subjekt. Bolo preto možné prihliadnúť na svedectvo manželky a syna žalobcu o dopade na ich súkromnú sféru v narušení pokoja a porozumenia v rodine, s blízkymi osobami a spoluobčanmi. Bolo potrebné konštatovať dopad na osobu žalobcu aj v obmedzení možnosti uplatnenia sa v pracovnom živote. Z výsluchu svedka Doc. PhDr. C. I. vyplynula strata jeho zamestnávateľa o internú spoluprácu so žalobcom ako dovtedajším príslušníkom policajného zboru, čo v odvolaní ako prekážku pripustil aj žalovaný. Nebolo možné prihliadať v súvislosti s povesťou žalobcu na to, ako uvádza v odvolaní žalovaný, že žalobca sa stal poslancom obecného zastupiteľstva, či starostom obce. K uvedenému síce došlo ale v podstate až po právoplatnosti nezákonných rozhodnutí. Do uvedenej doby jeho zaradenie do života v obci, v ktorej sa nežije ako v meste anonymne, nebolo priaznivé. Bolo tiež potrebné, ako to učinil aj okresný súd, prihliadnúť na dĺžku trvania trestného stíhania žalobcu, ktoré v prípade skutku 1/ (trestné stíhanie pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a/ Trestného zákona a pre trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 222 ods. 1 Trestného zákona) trvalo 7 rokov (od 03.12.2003 do 29.09.2010) a skutku 2/ (trestné stíhanie proti žalobcovi pre trestný čin zneužívania právomoci verejného činiteľa podľa § 158 ods. 1 písm. a) Trestného zákona a trestný čin porušovania domovej slobody podľa § 238 ods. 1 Trestného zákona) trvalo 8 rokov (od 04.12.2013 do 20.09.2012). V tejto súvislosti možno dôvodne predpokladať aj ujmu žalobcu spočívajúcu v jeho dlhotrvajúcej neistote až do právoplatného skončenia trestného stíhania. Na čo odvolací súd však neprihliadol, bolo poukazovanie okresného súdu na to, že pravdivosť uvedeného obrazu o osobe žalobcu bolo umocnená výnimočnou medializáciou vedeného trestného stíhania žalobcu hlavne zo strany Ministerstva vnútra SR, ktorá ďalej umocnila presvedčenie širokej verejnosti o výnimočnosti negatívnych vlastností žalobcu a teda na dôvodnú námietku žalovaného. Podľa odvolacieho súdu ak by k zásahu do osobnostných práv fyzickej osoby došlo zo strany iného subjektu s právnou subjektivitou, nesie vlastnú zodpovednosť za prípadný zásah do týchto práv (porov. rozhodnutie NS SR sp. zn. 3 Cdo/201/2007). Na námietku žalovaného v odvolaní o opomenutí ust. § 17 ods. 4 zák. č. 514/2013 Z. z. odvolací súd neprihliadol. V tejto súvislosti poukazuje na uznesenie NS SR sp. zn. 7 Cdo/262/2015 zo dňa 16.03.2016, podľa ktorého v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch spôsobenej pri výkone verejnej moci uznesením o vznesení obvinenia vydaným pred 1. januárom 2013 (ako v predmetnej veci) nemožno aplikáciou § 17 ods. 4 zák. č. 514/2003 Z. z. v znení novely vykonanej zák. č. 412/2012 Z. z. obmedzovať výšku náhrady nemajetkovej ujmy hornými limitmi náhrad poskytovaných osobám poškodeným násilnými trestnými činmi. Takýto prístup by popieral princíp úplného odškodnenia, spôsoboval by neprípustné odňatie už existujúceho práva, zásah do legitímnej nádeje poškodeného na satisfakciu a bol by porušením zákazu retroaktivity. Pokiaľ súdna prax v závislosti od osobitosti konkrétneho prípadu s odkazom na ust. § 13 ods. 1 až 3 Občianskeho zákonníka priznáva za usmrtenie blízkeho človeka pri dopravnej nehode pozostalým sumy pohybujúce sa rádovo v desiatkach tisíc eur (napr. rozhodnutia NS SR sp. z. 3Cdo/228/2012 - preskúmaným rozhodnutím bola priznaná suma 23.000,- eur, sp. zn. 6Cdo/60/2016, 6Cdo/60/2016 - priznanie sumy 45.000,- eur, sp. zn. 3Cdo/18/2016 - priznanie sumy 23.000,- eur) a na obdobnej úrovni sa pohybuje aj výška náhrady nemajetkovej ujmy pozostalým v prípade blízkeho ako dôsledku nesprávneho spôsobu poskytnutia zdravotnej starostlivosti (napr. rozhodnutie NS SR sp. zn. 6Cdo/168/2010 - priznanie sumy 33.194,- eur) odvolací súd vzhľadom na uvedené dospel k záveru, že je dôvodné priznať žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy v nižšom rozsahu, než akú priznal okresný súd. Za spravodlivé považoval zadosťučinenie v sume 15.000,- eur, ktoré žalobcovi aspoň takouto formou vykompenzuje vzniknuté zásahy do osobnostnej sféry jeho existencie.

14. Z týchto dôvodov sa odvolací súd stotožnil so závermi vyjadrenými v rozsudku súdu prvej inštancie, okrem určenia výšky náhrady nemajetkovej ujmy. Rozsudok okresného súdu preto v napadnutej časti a to vo výroku v poradí prvom zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy z titulu výkonu väzby vo výške 13.300,- eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku, vo výroku v poradí druhom zmenil tak, že žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy z titulu trestného stíhania vo výške 15.000,- eur do 30 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti, a to ohľadom sumy 21.700,- presahujúcej okresným súdom priznanú a odvolaním napadnutú sumu (50.000,- eur) žalobu žalobcu zamietol. Vo výroku v poradí treťom zostáva rozsudok okresného súdu nedotknutý lebo nebol napadnutý odvolaním.

15. Keďže odvolací súd zmenil rozsudok okresného súdu, musel podľa ust. § 396 ods. 1 a 2 C. s. p. rozhodnúť o trovách celého konania (prvoinštančného aj odvolacieho konania). Úspešnou stranou sporu o náhradu škody a náhradu nemajetkovej ujmy bol žalobca. Pri rozhodovaní o náhrade trov konania v tomto prípade treba rozlíšiť, čo je základné a čo sprevádzajúce. Za základné sa považuje

rozhodnutie, že do žalobcovho práva bolo zasiahnuté. Výška nemajetkovej ujmy je potom druhotná a nadväzujúca. Úspech vo veci sa teda skúma čo do právneho základu, a nie čo do výšky priznaného nároku. Rozhodujúcou skutočnosťou bolo preto to, že došlo k náhrade škody. Vychádzajúc z uvedeného názoru odvolací súd týmto považoval za dôvodné aj odvolanie žalobcu. Priznal preto žalobcovi nárok na náhradu trov prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy 28.300,- eur (13.300,- eur + 15.000,- eur). O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením (§ 262 ods. 2 C. s. p.).

16. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 (za) : 0 (proti).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C. s. p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 1, 2 C. s. p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1 a 2 C. s. p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C. s. p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plyní znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1 a 2 C. s. p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C. s. p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 C. s. p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C. s. p.).